

Профспілка працівників освіти і науки України на звернення членів Профспілки надає роз'яснення щодо застосування статті 39-1 Кодексу законів про працю України при переукладенні строкових трудових договорів з керівниками комунальних закладів освіти.

Відповідно до змісту ч. 2 ст. 39-1 КЗпП України **трудові договори, що були переукладені один чи декілька разів, вважаються такими, що укладені на невизначений строк** , за винятком випадків, передбачених ч. 2 ст. 23 КЗпП України.

Згідно із частиною другою статті 23 КЗпП України **трудовий договір на визначений строк укладається лише в разі, коли трудові відносини на невизначений строк не може бути встановлено з урахуванням характеру роботи або умов її виконання, або інтересів працівника** (наприклад, його бажання), або в інших випадках, передбачених законодавчими актами.

Укладення трудового договору на визначений строк за відсутності зазначених умов є підставою для визнання його недійсним у частині визначення строку.

Поняття «**характер роботи**» в цьому випадку означає, що робота за своїм характером не виконується постійно (сезонна, а також виконувана протягом певного строку тощо).

Формулювання «**умови виконуваної роботи**» означає, що хоча робота може бути визначена як постійна, але у зв'язку з конкретними умовами її виконання трудові відносини не можуть бути встановлені на невизначений строк.

Обов'язок підтвердження обставин, які унеможливають укладення трудового договору на невизначений строк, покладається на роботодавця.

У разі недоведення роботодавцем таких обставин слід вважати, що трудовий договір укладено на невизначений строк.

Тобто, положення ч. 2 ст. 39-1 КЗпП України (про визнання строкових трудових договорів такими, що укладені на невизначений строк) можуть бути застосовані, якщо роботодавцем не буде доведено, що трудові відносини неможливо було встановити на невизначений строк.

При цьому, слід враховувати положення законодавчих актів у галузі освіти.

Статтею 26 Закону України «Про загальну середню освіту» від 13.05.1999 № 651-XIV (в редакції станом на момент укладення спірних договорів – 2012 рік та серпень 2017 року) визначено, що трудові відносини в системі загальної середньої освіти регулюються законодавством України про працю, Законом України «Про освіту», цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Сферу застосування строкової форми трудового договору (у тому числі контрактної) з керівниками навчальних закладів визначав Закон від 23.05.1991 № 1060-XII «Про освіту» (в редакції станом на момент укладення договорів).

Згідно із статтею 20 зазначеного Закону **керівники навчальних закладів, що є у загальнодержавній власності обираються за конкурсом і призначаються на посаду шляхом укладання з ними контракту.** Керівники навчальних закладів, що є комунальною власністю, призначаються відповідними обласними, міськими, районними органами управління освітою за попереднім

погодженням з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування.

Законами України «Про освіту», «Про загальну середню освіту» (в редакції станом на момент укладення договорів) **не передбачено обов'язкового запровадження для керівників комунальних закладів освіти строкової (контрактної) форми трудового договору.**

Відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» (в редакції станом на момент укладення договорів) педагогічні та науково-педагогічні працівники приймаються на роботу шляхом укладення трудового договору, в тому числі за контрактом.

Згідно з Переліком посад педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14.06.2000 № 963, посади директора (завідувача) загальноосвітнього навчального закладу віднесені до педагогічних посад.

Виходячи з наведеного вище, законодавством про освіту (станом на момент укладення договорів) обов'язкове застосування строкової (контрактної) форми трудового договору визначено лише для керівників навчальних закладів, що є у загальнодержавній власності.

Укладення строкових трудових договорів (контрактів) з керівниками загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності можливе лише за їх згодою відповідно до ст. 21 КЗпП України та ст. 54 Закону «Про освіту».

Керівники (педагогічні працівники) в установах та закладах освіти здійснюють свої професійні обов'язки на постійній основі, умови їх роботи носять довготривалий характер, оскільки пов'язаний із здійсненням безперервного навчально-виховного процесу в закладах освіти і не містять передумов вважати такий процес обмеженим у часі для переведення їх на контракт або строковий трудовий договір.

Крім того, необхідно враховувати положення Галузевої угоди між Міністерством освіти і науки України та ЦК Профспілки працівників освіти і науки України на 2016-2020 роки, пунктами 5.3.6., 5.3.8. якої передбачена норма щодо недопущення укладення з ініціативи органів місцевого самоврядування в односторонньому порядку трудового договору у формі контракту (строкового трудового договору) з керівниками загальноосвітніх навчальних закладів комунальної форми власності; трудові договори, що були переукладені один чи декілька разів, вважати такими, що укладені на невизначений строк.

З приводу застосування положень Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII в частині призначення керівника комунального закладу освіти роз'яснюємо наступне.

Статтею 26 Закону № 2145 передбачено, що **керівник закладу освіти призначається засновником у порядку, визначеному законами та установчими документами, з числа претендентів, які вільно володіють державною мовою і мають вищу освіту.**

Згідно з ч. 2 ст. 26 Закону «Про загальну середню освіту» (із змінами, внесеними Законом № 2145) керівник комунального закладу загальної середньої освіти призначається на посаду за результатами конкурсного відбору строком на шість років (строком на два роки - для особи, яка призначається на посаду керівника закладу загальної середньої освіти вперше) на підставі рішення конкурсної комісії.

Положення про конкурс на посаду керівника державного, комунального закладу загальної середньої освіти розробляє та затверджує засновник на підставі типового положення, затвердженого центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки. Відповідне Типове положення затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 28.03.2018 № 291 (zareestrovano v Minyosti 16.04.2018 za № 454/31906).

Відповідно до п.п. 17 п. 3 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону № 2145 частина друга статті 26 Закону України «Про загальну середню освіту» **застосовується до посад, що стали вакантними в установленому трудовим законодавством порядку.**

(За матеріалами сайту ЦК Профспілки працівників освіти і науки України)